

İlgili Kanun / Madde
2925 S.TSK/7,39
506 S.SSK/85

T.C.
YARGITAY
Hukuk Genel Kurulu

Esas No. 2005/21-323
Karar No. 2005/374
Tarihi: 08.06.2005

● İSTEĞE BAĞLI SİGORTALI OLMAK İÇİN İSTEM ÖNCESİ 506 SAYILI YASAYA GÖRE TESCİLİNİN BULUNMASININ GEREKMEŞİ
● TARIM SİGORTALARI YASASINA GÖRE YAPILAN TESCİLİN KABUL EDİLEMEYECEĞİ

ÖZETİ: Şu hale göre, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalılar ile, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalılar, kendi tabi oldukları Kanun çerçevesinde korunma altına alındıklarından; 2925 sayılı Kanuna göre tescil edilme işleminin, 506 sayılı Kanun açısından da, aynı tür tescil işlemi olarak kabul edilmesine olanak bulunmamaktadır.

DAVA: Taraflar arasındaki “kurum işleminin iptali ve tespit” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Antalya İş Mahkemesince davanın kabulüne dair verilen 1.4.2003 gün ve 2002/141-2003/188 sayılı kararın incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 17.11.2003 gün ve 9144-10259 sayılı ilamı ile,

(...Dava, 2925 sayılı Yasa gereğince Tarım sigortalılığına son veren davacının 506 sayılı Yasanın 85.maddesi gereğince isteğe bağlı sigortalılığının geçerli olduğunun tesbiti istemine yöneliktir.

506 sayılı Yasanın 85.maddesinde isteğe bağlı sigortalılığın koşulları belirlenmiştir. İsteğe bağlı sigortalı olarak sigortalılığa devam edebilmek için Kurum’a müracaatta bulunmadan önce 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş olmak şarttır. Maddede sayılan diğer koşulları yerine getiren davacının isteğe bağlı sigortalılık öncesinde yalnız 2925 sayılı Yasaya tabi sigortalılığının bulunduğu, 506 sayılı Yasaya tabi sigortalılığının bulunmadığı dosyadaki bilgilerden anlaşılmaktadır. Bu durumda 2925 sayılı Yasa gereğince sigortalı olanların 506 sayılı Yasa gereğince tescil

Yargıtay Kararları

edildiğinin kabulüne imkan bulunmadığından davacının isteğe bağlı sigortalılığının geçersiz olduğu açıktır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 6.2.2003 gün ve 2002/21-74 Esas, 2002/46 sayılı kararı ile yansıyan görüşte bu doğrultudadır.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalı Kurumun bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır....)

Gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Davalı vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulu'na incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava; Kurum işleminin iptali ile, 2925 sayılı Kanun gereğince tarım sigortalılığına son veren davacının, 506 sayılı Kanununun 85.maddesine göre isteğe bağlı sigortalılığının geçerli olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

Davacı vekili; müvekkilinin, 1.1.1987-31.12.1996 tarihleri arasında 2925 sayılı Kanun kapsamında tarım sigortalısı olarak prim ödedikten sonra, 1.4.1997 tarihinden itibaren beş yıl süre ile isteğe bağlı sigortalı olarak, bu statüde prim ödediğini; ancak, davalı Kurumun, tarım sigortalılığından sonra müvekkilinin zorunlu sigortalı çalışması bulunmadığı gerekçesiyle, isteğe bağlı sigortalılık süresini geçersiz kabul ettiğini; davalı Kurum işleminin Medeni Kanununun 2.maddesinde öngörülen objektif iyiniyet ilkesi ile bağdaşmadığı gibi, 506 sayılı Kanununun 85.maddesinin de olayda geniş yorumlanması gerektiğini ileri sürerek; Kurum işleminin iptali ile, davacının isteğe bağlı sigortalılığının geçerli olduğunun tespitine karar verilmesini istemiştir.

B-DAVALI CEVABININ ÖZETİ:

Davalı Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı vekili; davacının tarım sigortalılığından sonra, zorunlu sigortalılığı bulunmadığından, isteğe bağlı sigortalılık süresine geçerlilik tanınmayacağını savunarak, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

C-YEREL MAHKEME KARARININ ÖZETİ:

Yerel Mahkeme; "2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamındaki sigortalılığın, 2829 sayılı Kanuna göre birleştirilebileceği, 2925 sayılı Kanuna göre sigortalı olan bir kimsenin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre isteğe bağlı sigortalı olmasına kanuni bir engel bulunmadığı" gerekçesiyle "davanın kabulüne" karar vermiştir.

D-TEMYİZ EVRESİ, BOZMA VE DİRENME:

Davalı vekilince temyiz edilen karar, Özel Dairece yukarıda yazılı gerekçeyle bozulmuş; Yerel Mahkeme, "2925 sayılı Kanun ve 506 sayılı Kanun kapsamında bulunanların işlemlerinin aynı Kurum tarafından yürütülmesi

Yargıtay Kararları

sebebiyle, Kurumdan isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunan davacının iyiniyetli olduğu; öte yandan 9.4.2003 gün ve 4842 sayılı Kanunla değişik 506 sayılı Kanunun 85.maddesinde tescil şartı kaldırılmış olup, geçmişe etkili olarak davacı lehine uygulanması gerektiği” gerekçesiyle önceki kararında direnmiştir.

E-GEREKÇE:

Davacının, 1.1.1987-31.12.1996 tarihleri arasında 2925 sayılı Kanun kapsamında Tarım sigortalısı olduğu, 506 sayılı Kanuna göre tescili yapılmadan, 1.4.1997 tarihinden itibaren isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödediği, uyuşmazlık konusu değildir.

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasındaki uyuşmazlık; 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında sigortalı olup, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre tescili bulunmayan davacının, anılan Kanunun 85.maddesi kapsamında isteğe bağlı sigortalılığına geçerlilik tanınıp tanınamayacağı noktasında toplanmaktadır.

Bilindiği üzere Ülkemizde çalışanlar, sosyal güvenlikleri yönünden çeşitli Sosyal Güvenlik Kuruluşları kapsamına alınmış ve her güvenlik kuruluşu, kapsam ve koşullarını belirlemiştir. Sosyal güvenliğin sağlanması yönünden, iradi sistem değil, belli koşulların oluşumuna bağlı olarak zorunlu sistem öngörülmüştür.

Bunun sonucu, kamusal statüde, kamuda çalışanlar, temelde T.C.Emekli Sandığı bünyesinde yer alırken; bağımsız, tarımsal faaliyet dışı kendi adına kazanç sağlayan işte çalışanlar Bağ-Kur, hizmet akdine tabi çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu, tarımsal alanda kendi adlarına çalışanlar Bağ-Kur, hizmet akdi ile çalışanlar keza Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamında yer almışlardır.

Kapsamda bulunan sigortalıların zorunlu sigortalılıkları yanında, isteğe bağlı sigortalılıkları da öngörülmüş ve tüm sigortalılar kendi tabi oldukları Kanun çerçevesinde korunma altına alınmışlardır.

Nitekim, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2.maddesinde, kimlerin Kanun kapsamında olduğu açıkça ortaya konulmuş; buna göre, bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar, sigortalı sayılmışlardır.

Öte yandan, davanın yasal dayanağını oluşturan 506 sayılı Kanunun 85.maddesinde; bir kimsenin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına isteğe bağlı devam edebilmesi için, diğer koşulların yanında, başvuru tarihinden önce 506 sayılı Kanuna göre Sosyal Sigortalar Kurumuna zorunlu sigortalı olarak tescili öngörülmüştür.

Bu noktada tescilden amaç, az yukarıda açıklanan, 506 sayılı Kanunun 2.maddesinde belirtildiği biçimde zorunlu sigortalılık statüsünün önceden gerçekleşmiş bulunmasıdır. Zorunlu sigortalılığın oluşabilmesi için, Kanunun gerekli gördüğü biçimde bir sigortalılık statüsünün meydana gelmiş olması gereklidir.

Şu hale göre, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalılar ile, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalılar, kendi tabi

Yargıtay Kararları

oldukları Kanun çerçevesinde korunma altına alındıklarından; 2925 sayılı Kanuna göre tescil edilme işleminin, 506 sayılı Kanun açısından da, aynı tür tescil işlemi olarak kabul edilmesine olanak bulunmamaktadır.

Esasen, 2925 sayılı Kanununun 39.maddesinde, anılan Kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak 506 sayılı Kanunun maddeleri arasında, isteğe bağlı sigortalılığın koşullarını düzenleyen 85.maddesi gösterilmemiştir.

Bu itibarla, 2925 sayılı Kanun gereğince sigortalı olanların, 506 sayılı Kanununun 85.maddesinin öngördüğü koşullara sahip bulunmadığı açıktır.

Nitekim, Hukuk Genel Kurulu'nun 10.11.2004 gün, E:2004/21-516, K:2004/593 sayılı kararında da aynı ilke benimsenmiştir.

Tüm açıklamalar çerçevesinde somut durum değerlendirildiğinde; isteğe bağlı sigortalılık öncesinde 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında sigortalı olan davacının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre tescili bulunmadığı anlaşıldığından, anılan Kanununun 85.maddesi kapsamında isteğe bağlı sigortalı olarak kabulüne olanak yoktur.

Hal böyle olunca, Yerel Mahkemece, aynı yöne işaret eden ve Hukuk Genel Kurulu'na da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıda gösterilen nedenlerden dolayı H.U.M.K.nun 429. Maddesi gereğince **BOZULMASINA**, 8.6.2005 gününde oybirliğiyle karar verildi.